

BYZANTSKO-SLOVANSKÁ TRADÍCIA A KULTÚRA- KONTINUITA A DISKONTINUITA.

Glosár k cirkevnoslovanskému výkladu liturgií v
prostredí cirkvi byzantského obradu na Slovensku

Cyrilské písomníctvo na Slovensku
do konca 18. storočia
(APVV-14-0029)

Predstavenie práce:

1. Úvod
2. Súčasný stav skúmanej problematiky
3. Konfrontačná štúdia
4. Glosár
5. Index verborum

Predmet práce:

- J. J. Bazilovič: *Tolkovanije Svjaščennija Liturgii Nováho Zakóna istinnija Bezkróvnija Žertvy / Explicatio Sacrae Liturgiae Novae Legis veri Incruenti Sacrificii*

Cieľ práce:

- latinsko - cirkevnoslovanský glosár s interpretáciou lexém
- index analyzovaných termínov spolu s exemplifikáciou jednotlivých výkladov a ich kontextuálnym porovnaním

Hypotézy:

1. v paralelnom texte existujú sémantické rozdiely a posuny
2. na základe miestnej liturgickej tradície vznikla liturgická tradícia a s ňou súvisiaca terminológia i bohoslužobný proces v Mukačevskej eparchii na prelome 18. a 19. storočia
3. Bazilovič nepreberal latinskú terminológiu

2. Súčasný stav skúmanej problematiky

- J. J. Bazilovič a jeho tvorba
- Liturgická terminológia
- Metodologický postup
- Historický kontext

3. Konfrontačná štúdia

- **Ciel’:** načrtnúť jazykovú situáciu týkajúcu sa obradovej lexiky s dôrazom na Bazilovičov liturgický komentár
- **Autori latinskí:** OLD (1968); A latin Dictionary (1879); Hierolexicon (1765); Bartal (1901); Goar (*Euchologion*, 1730); P. Le Brun (*Explicatio*, 1770); L. Tompa (*Institutiones*, 1785); Nimčuk: *Lexikón Slavineckého-Satanovského*;
- **Autori cirkevnoslovanskí:** G. Djačenko (1899), P. Alexievič (*Slovar*, 1819); A. Duchnovič (*Liturgičeskij katicchizis*, 1855); E. Fencík (*Liturbika*, 1878);

4. Glosár a jeho sémantické rozdelenie:

1. Všeobecné
2. Chrám a iné priestory
3. Liturgické posvätné predmety
4. Ostatné liturgické predmety
5. Odevy

Záver

- v texte sa plne prejavilo jazykové vedomie i konfesiónálna príslušnosť autora
- grécizmy v pozícii termínov, a to tak v latinskej, ako i cirkevnoslovanskej časti
- dochádza k významovým posunom i preberaniu lexiky obojstranne – 3. hypotéza nepotvrdená
- dvojazyčnosť diela poukazuje na didaktický charakter
- obradová prax bližšia gréckej ako ruskej; obradová osobitosť Zakarpatska

ĎAKUJEM
ZA POZORNOST